

Лотоцкая Наталия. Префиксальные и наречные модели выражения интенсивности качества прилагательного в современном французском языке (на материале французских статей газеты «Le Figaro»). В статье рассматриваются категория интенсивности и способы ее выражения, в частности префиксальные и наречные, определяются понятие степени интенсивности и его виды, представлена история возникновения приставочных и наречных интенсификаторов и дается их краткое описание, выяснены экстралингвистические факторы, способствовавшие появлению приставочных дериватов интенсивности, которые дают возможность понять причины употребления этих лексических единиц. Рассмотрено формирование префиксальной и наречной систем со значением интенсивности для выражения качества прилагательного и функционирования их моделей. Анализируются сфера употребления и производительность вышеупомянутых прикорневых морфем и наречий в современном французском языке. Установлено, что приставочные и наречные модели встречаются в основном с именами прилагательными и наречиями. Рассмотрены примеры употребления данных моделей на материале статей газеты «Le Figaro» и определяется, что префиксы интенсивности используются довольно часто в специализированной терминологии в отличие от наречий, которые служат для усиления или ослабления качества прилагательного. В результате проведенного исследования установлено, что употребление приставочных и наречных моделей является необходимостью социальной, экономической и политической жизни общества в современном периоде.

Ключевые слова: префикс, наречие, категория интенсивность, интенсификатор, степень интенсивности, термины.

Lototska Natalia. Prefix and Adverb Models with the Meaning of Intensity of Adjective Quality in Modern French (based on French Newspaper Articles «Le Figaro»). The paper presents a general overview of the category of intensity, describes the means of expressing the intensity, provides the definition of the degree of intensity and its types, in particular prefix and adverb means. The article presents the extralinguistic factors that fostered the appearance of prefix and adverb intensifiers, the formation of prefix and adverb system with the meaning of intensity and the sphere of its usage. The development of prefix and adverb structure with the meaning of intensity of adjective quality and the functioning of their derivative models are viewed in this research. The area of use and performance of the abovementioned basal morphemes and adverbs are analyzed in modern French. We learnt that prefix and adverb systems of intensity of adjective quality possess certain levels of degrees and are typical mostly of the class of adjective and adverb. Examples of the use of these models are presented in the French newspaper articles «Le Figaro» and it follows the conclusion that prefixes of intensity are used quite often in the specialized terminology unlike adverbs that serve to amplify or to reduce the meaning of adjective quality. As a result, the study determined that the use of these derivative prefix and adverbs models proposed is the necessity of the social, economic, political development of society in the modern period.

Key words: prefix, adverb, the category of intensity, intensifiers, the degree of intensity, terms.

Стаття надійшла до редколегії
28.03.2016 р.

УДК 811.111'373

Галина Онищак

Моносемічні елементи лексико-семантичної групи «зло» в сучасних англійській та українській мовах

У статті проаналізовано моносемічні елементи лексико-семантичної групи «зло», які займають важливе місце в системі сучасних англійської та української мов, на основі методики формалізованого аналізу лексичної семантики й виокремлено їхні суттєві кількісні і якісні характеристики.

Зіставний лексико-семантичний аналіз моносемічних іменників на позначення **зло** в англійській та українській мовах вважаємо актуальним, оскільки він дає можливість повніше дослідити лексико-семантичні системи віддалено споріднених різноструктурних мов і розкрити специфіку відображення **зло** у відповідних національно-мовних картинах світу.

Досліджувані лексичні одиниці віддзеркалюють загальнолюдські суспільно обумовлені поняття та водночас фіксують національно-специфічні ціннісні уявлення англійців й українців про світ і їхнє буття в ньому. Семантичний аналіз моносемічних слів на позначення **зло** в сучасних англійській та українській мовах показав, що словникові значення слів містять неекспліковану інформацію, безпосередньо пов'язану з особою й навколишнім середовищем, досвідом і специфікою її пізнавальної діяльності.

Лексико-семантичний аналіз моносемічних слів на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах дає підставу розглядати досліджуваний фрагмент лексики як певну семантичну структуру, елементи якої ієрархічно розміщені й перебувають у різноманітних семантичних відношеннях.

Ключові слова: моносемічні елементи, лексико-семантична група, формалізований аналіз, лексична семантика, кількісні та якісні характеристики, система мови.

Постановка наукової проблеми та її значення. У наукових дослідженнях сьогодення інтерпретація семантичних явищ значною мірою зорієнтована на зміст, на ті значення, репрезентацією яких є мовні форми. У цьому відношенні всебічне дослідження семантичних особливостей лексики на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах видається актуальним, адже етичні поняття «добро» й «зло» є найзагальнішими елементами людської свідомості, а структура їхніх лексичних значень схильна до «моделювання універсальних концептів загальної когнітивно-семантичної сфери засобами національно-мовних систем» [2, с. 304].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Уявлення про об'єктивну дійсність, накопичення й зберігання знань про світ у мовних одиницях, а також відображення найсуттєвіших рис національно-мовної свідомості розкрито в працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених (М. П. Фабіан, В. М. Манакін, А. А. Лучик, О. В. Тищенко, І. О. Голубовська, С. П. Денисова, А. В. Корольова, Т. С. Толчєєва, A. Wierzbicka, F. J. Thornton, Pieter A. M. Seuren та ін.). Пізнаючи властивості мови як знакової системи, ми набуваємо знань стосовно найуніверсальнішої й найбільшої з відомих людині інформаційних систем [1, с. 258]. При цьому особливості практичної діяльності мовних носіїв обумовлюють своєрідність їхніх соціальних норм, культурних традицій, менталітету тощо. Відповідно однакові явища або поняття дійсності по-різному ними осмислюються, а це знаходить своє відображення в специфіці найменувань явищ і понять, у підході до процесу пізнання дійсності за допомогою мови.

Моносемічні лексичні одиниці на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах віддзеркалюють загальнолюдські пріоритети й водночас фіксують національно зумовлені ціннісні уявлення англійців та українців про світ і їхнє буття в ньому. Така багатоаспектність позначуваних явищ та об'єктів реальної дійсності пояснюється своєрідністю англійської й української мовних систем, їхньою здатністю передавати особливості національної ментальності та сприйняття світу в мовних одиницях, семантика яких по-особливому відтворює картину світу.

Мета й завдання дослідження. Мета статті – представити частину дослідження щодо зіставного лексико-семантичного аналізу моносемічних елементів лексико-семантичної групи «**зло**» в сучасних англійській та українській мовах. Це передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) виділити й комплексно охарактеризувати лексичний склад моносемічних іменників на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах;
- 2) виявити спільні й відмінні особливості формування лексико-семантичної групи «**зло**» в англійській та українській мовах.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Моносемічні лексичні одиниці на позначення **зла** займають важливе місце в системі сучасних англійської та української мов, відзначаючись єдиною, чіткою понятійною віднесеністю. Специфікою їхнього предметно-понятійного змісту є максимальна номінативність, яка надає їм індивідуальності як у межах групи моносемічних слів, так і лексико-семантичної групи «**зло**» загалом. Моносемічний характер досліджуваних слів визначається низкою чинників, які за самостійністю дії ділимо на дві групи: 1) ті, що сприяють однозначності слова в комплексі з іншими лінгвістичними характеристиками (частотністю, стилістичною маркованістю, обмеженістю синтаксичної й семантичної сполучуваності); 2) ті, що сприяють однозначності слова самостійно (особливий характер значення, який виявляється в різних частинах мови по-різному; взаємодія екстралінгвальних і лінгвальних чинників; наявність у семантиці слів оцінного компонента в ядрі значення).

Для вибору, аналізу й класифікації мовного матеріалу дослідження системно-структурних особливостей лексико-семантичної групи «**зло**» в сучасних англійській та українській мовах використовуємо методику формалізованого аналізу лексичної семантики, одним із положень якої є уведення формального суто мовного критерію – віднесеності слів, які аналізуються, до однієї частини мови – іменника [6, с. 19], що успішно апробовано професором М. П. Фабіан під час дослідження етикетної лексики в українській, англійській та угорській мовах [4–9]. Ця методика дає змогу вивчити й формалізовано описати семантику слів, що позначають **зло** в досліджуваних мовах, застосували матричний спосіб представлення семантичних відношень між словами. Сама матриця у вигляді таблиці слугує, з одного боку, моделлю семантичних зв'язків та семантичної структури лексики – з іншого. У ній фіксують семантичні зв'язки між лексичними одиницями на позначення **зла** у вигляді стовпчиків і рядків однакової довжини, де знаком (+) представлено співвідношення слів та їхніх значень.

Лексику на позначення **зла** в сучасних англійській і українській мовах представлено неоднаково: відповідно дев'ятнадцять та сто дванадцять моносемічних іменників. Особливістю досліджуваних одиниць обох мов є те, що вони передають розрізнені поняття, тому між їхніми лексичними значеннями простежено незначні збіги й перетини. Так, у матриці англійської мови лексичні значення слів *pettifoggery* та *cannibalism* збігаються, характеризуючись семантикою незаконності, невідповідності моральним і суспільним нормам, передаючи сутяжництво, крутість (*pettifogging practice; legal chicanery*) та пожирання собі подібних (*the practise of eating the flesh of one's fellow-creatures*). За загальними значеннями *дія, стан, властивість, якість* за значенням поєднуються українські іменники *паскудство, знеславлення, катування, брутальність, ворожість, загарбання, звалтування, конання, кепкування, кривдження, лиходійство (лиходіяння), наврочення, бездушність (безжалісність), безнадійність, жадність (жадібність), зажерливість, зарозумілість, згорьованість, зловорожість, злочинливість, злонравність, злопам'ятність, злостивість, криводушність, кровожерливість, лютість (лютування)*; а за абстрактним іменником до відповідного прикметника – слова *аморальність, безпочадність, безрадісність, безсердечність, безсоромність, безчесність, винуватість, ганебність, гіркота (гіркість), жалюгідність, злиденність, лукавство (лукавство), недружелюбність, наглість, неблагополуччя (неблагополучність), нечесність, нищість*.

У межах групи моносемічних лексичних одиниць на позначення **зла** в українській мові знаходимо численні випадки попарних семантичних зв'язків між словами. Так, у структурі лексичних значень іменників *наволоч* та *ехида* простежуємо спільну вказівку на людський фактор, що конкретизується для позначення людей, які наділені суспільно осудливими негативними рисами характеру: *підлі, нікчемні, шкідливі для суспільства люди; набрид (наволоч); лиха, зла, хитра, лукава, в'їдлива людина (ехида)*. Вказівка на предметність виступає спільною семантичною ознакою лексем *пагуба* та *страхота*, які характеризують *те, що загрожує загибеллю, призводить до загибелі, згуби (пагуба); те, що викликає страх (страхота)*.

Іменники *загарбництво* та *бандитизм* перетинаються в семантиці дієвості, позначаючи діяльність особи, котра здатна позбавити людину всіх благ, задоволення й спричинити страждання: *дії загарбника, загарбників (загарбництво); злочинна діяльність озброєних банд, що чинять грабежі, розбої, вбивства; терористична діяльність контрреволюційних банд (бандитизм)*. До вказаних лексем семантично наближаються іменники *злодійство, крадіж*, які пов'язані між собою спільним значенням *розкрадання або привласнення чужої-небудь власності, крадіжка, злодійство*, та *інтервенція й агресія*, які збігаються за семантикою *нападу, атаки, насильницького збройного втручання, агресії*. Характеризуючи нечесну, осудливу діяльність, спрямовану на несправедливе приниження чужої гідності або паплюження чужих вчинків, поєднуються слова *шахрайство* та *ошук (ошука) (обман, шахрайство, ошуканство, крутість)*, *блеф і пасквіль (наклеп, обмова, вигадка, поширення неправдивих відомостей)*. Семантично близькими виявилися слова *лихослів'я* та *бенеря*, перше з яких позначає *уживання лайливих, соромітних слів; грубі, недобррозуміливі слова й вирази, уживані щодо кого-небудь*; а друге – *лайливе слово, що вживається в значенні, близькому до «нечиста сила», «нечистий», «біс»*.

Лексичні одиниці *діто-* та *братовбивство* збігаються у позначенні злочину, який полягає в *убивстві, знищенні дітей (дітовбивство) та брата, побратима, однокласця (братовбивство)*. До них наближаються й іменники *карність* та *баниція*, семантика яких розкриває міру відповідальності за вчинення злочину чи проступку: *карання, покарання (карність); покарання, що полягає в оголошенні людини поза законом, засудженні її на вигнання (баниція)*.

Указівкою на нещастя, біду, горе, лихо характеризується семантика слів *півлиха* та *невзгодина*. Крім того, перше позначає *не дуже велике, стерпне або поправне лихо*, а це свідчить про те, що **зло** є здоланне, і лише сильна, вольова людина може його перемогти, якщо протистоїть буденним труднощам.

Інші однозначні іменники, які входять до складу лексики на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах, розкриваються за допомогою своїх індивідуальних значень, не перетинаючись між собою, на що вказують їхні визначені місця в матриці. Водночас їхні лексичні значення доповнюють та конкретизують особливості форм і способів прояву **зла**, якими характеризуються багатозначні лексичні одиниці в досліджуваному мовному матеріалі.

Англійський іменник *damagement* розкриває нищівну дію (*the action of damaging, or fact of being damaged*) і стоїть в одному семантичному ряду зі словами *evil-doing, arson, bribing*, які характеризують заповідання **зла** (*the action of doing evil*), навмисний підпал будинку, корабля, лісу або подібного майна когось-небудь чи власного застрахованого, щоб ошукати страховиків (*the act of wilfully and maliciously setting fire to another man's house, ship, forest, or similar property; or to one's own, when insured, with intent to defraud the insurers*), крадіжку, вимагання хабарів (*the action of the verb bribe: thieving; extortion; corruption by bribes*).

Указівкою на жорстокість, невихованість, дикість, лютість (*the state or condition of being savage, uncivilized, barbarous, cruel, fierce*) характеризується семантика іменника *savageness*, а згубною, шкідливою якістю (*the quality of being harmful*) передається семантика слова *harmfulness*. Іменником *vile* називають підлу, жалюгідну людину (*abase or despicable person*), а *evil-doer* – злочинця, лиходія (*one who does evil; a malefactor*). Слово *badmash* служить для характеристики того, хто наслідує погану поведінку, шахрая (*one following evil courses; a «bad character», rascal*), тоді як іменник *Nick* розкриває зло в образі диявола (*the devil*), набуваючи певної символічності. Якщо уважно придивитися до таких персонажів, то не можливо не помітити, що вони уособлюють собою певний тип ставлення до навколишнього середовища, розкриваючи найрізноманітніші аспекти та властивості явищ об'єктивної дійсності.

Соціально маркованими є лексичні одиниці *mismanagement, malgovernment* та *mal-influence*, які передають семантику поганого управління, керівництва ким-, чим-небудь (*bad or improper management or administration; bad government*), злого впливу (*evil influence*). Відсутність успіху (*want of success*) розкривається лексичним значенням слова *non-success*, а провал у виконанні обов'язку (*failing, failure; failing in an obligation*) – *defaulting*. Оскільки почуття й емоції є також компонентами людської свідомості, то процес пізнання торкається всіх сторін внутрішнього світу людини та її розумової діяльності, зокрема вияву болю (*ache: a pain*), гніву, люті (*ire: anger, wrath*), зневіри (*misfaith: disbelief; mistrust*), а також висловленого неправильного твердження, думки (*misjudgement: wrong, mistaken, or perverted judgement*).

Семантика слова *scrofula* є неоднозначною, оскільки, не будучи стилістично маркованим як термін медицини, цей іменник усе ж указує на хворобу, симптомами якої є хронічне збільшення лімфатичних вузлів (*a constitutional disease characterized mainly by chronic enlargement and degeneration of the lymphatic glands*) та яка відома під назвою «зоб» (*king's evil and struma*).

Іменники *відьма* та *посіпака* додають нових рис і характеристик особі, котра є носієм зла, позначаючи *нечепурну, розхристану або сварливу, злу жінку; чаклунку*, яка, за народним повір'ям, – *знаючись із «нечистою силою», завдає людям шкоди (відьма) та прислужника, готового допомагати в будь-яких діях, перев. ганебних; поплічника (посіпака)*.

Сфера почуттів представлена іменниками *незадоволення, невпокій, зажура та огида*. *Незадоволення* позначає *почуття й стан невдоволення ким-, чим-небудь*. Семантика лексеми *невпокій* розкривається через указівку на *неспокій, тривогу*. Іменник *зажура* передає *почуття журби, смутку*, а *огида* – *відрази в поєднанні з гідливістю*.

Характеристика фізичного стану особи розкривається в досліджуваному мовному матеріалі за допомогою моносемічних слів: *знесилля*, яке вказує на *стан повного безсилля від утоми, виснаження і т. ін.*, та *безздоров'я*, що характеризує *кволість, хворобливість*.

Лексичні одиниці *неприємність, неталан, безвихідь, безнадія, песимізм* створюють у свідомості носіїв української мови асоціативні картини, пов'язані з приреченістю людської істоти, її нездатністю вплинути на хід подій та напрям життєвого шляху, а також характеризують стан і внутрішні відчуття, викликані цими обставинами: *подія, випадок, обставини і т. ін.*, що викликають у когось *почуття незадоволення, незручності, прикrostі тощо (неприємність); відсутність талану (неталан); безвихідне становище (безвихідь); відсутність надії на краще; безнадійність (безнадія); світосприймання, перейняте смутком, безнадією, зневірою в успіх, у краще майбутнє (песимізм)*. Семантика випадковості та непередбачуваності передається словами *невезіння та невдача*, які, будучи синонімами, позначають *нещасливий збіг обставин; невдачу (невезіння); невдале, безуспішне, не таке, як хтось бажав, закінчення, завершення чого-небудь (невдача (неуспіх))*.

Серед слів суспільно обумовленої семантики виділяються *безпутство*, яке характеризує *безпутну поведінку, безпутне життя; аморалізм*, що позначає *заперечення моралі, відмовлення від принципів совісті, честі, справедливості; блюзнірство*, що вживається для прояву *зневажання чого-небудь святого, високого й т. ін.*; *хуліганство* означає *грубе порушення правил громадського порядку, загальноприйнятих норм поведінки, що є виявом неповаги до суспільства, до гідності людини; бунтарство*, яке є *виявленням непокори, виступом проти пригнічення; непокірливістю, схильністю до бунту, протесту; хабар* – *гроші або речі, що даються службовій особі як підкуп, плата за які-небудь злочинні, незаконні дії в інтересах того, хто їх дає; побори*, що їх збирали з підлеглих або залежних людей *представники влади; корупція*, під якою розуміють *підкупність, продажність урядовців і громадських діячів; бійня*, що позначає *масове знищення людей; поквол (поквіл)* – *наруга, знуцання, та деспотизм* – тлумачиться як *необмежена влада; сваволя; грубе підкорення однієї людини волі іншої*.

Моносемічні іменники, розкриваючи визначену націленість, намір людини заподіяти зло, підкреслюють дієвий характер останнього. Так, іменник *вражда* позначає *ворожнечу; насилля (насильство)* – *застосування фізичної сили до кого-небудь; застосування сили для досягнення чого-небудь; примусовий вплив на когось, щось; каверза* – *підступ, який хто-небудь чинить, щоб ускладнити,*

заплутати справу, зробити шкоду; інтригу; злий, підступний жарт, злу витівку; мста – помсту; грізба (грозьба) – погрозу вчинити кому-небудь неприємність, лихо.

Іменники *егоїзм* та *самодокір* досить суперечливо тлумачать **зло**, оскільки попри те, що перший визначається як *негативна риса характеру, що полягає в себелюбстві, байдужості до людей, постійному нехтуванні суспільними інтересами задля особистих інтересів*, другий, позначаючи *докір самому собі*, акцентує увагу на тому, що людина все ж таки здатна усвідомлювати й аналізувати свої вчинки стосовно інших, а також наслідки своєї діяльності.

Лексичні значення іменників *лестоці*, *бредня (бридня)*, *лжа*, *лукавинка*, *засилля* розкривають інші аспекти прояву **зла**: *лицемірне, нещире вихваляння (лестоці); безглузді думки; химери (бредня (бридня)); неправда, брехня (лжа); невеличке лукавство (лукавинка); перевага кого-, чого-небудь, звичайно, зі шкідливим впливом на когось, щось (засилля).*

Характерною рисою моносемічних слів на позначення **зла** в сучасній українській мові є їхня здатність вступати в синонімічні відношення, які ґрунтуються на повному чи частковому збігу значень. При цьому їм властиві взаємозамінність, додаткові специфічні відтінки значень, хоча й різне стилістично-експресивне вираження. Так, група слів *капут (кончина)*, *загибелі* та *загиби* виступають синонімами за спільним значенням *загибель, кінець*, а *загибель* і *загиби* можуть взаємозамінюватися не лише на основі спільного позначуваного поняття, але й за рахунок однакового стилістичного маркування – приналежності до діалектних слів. Іменники *зловтіха* та *злорадство* виступають повними синонімами, збігаючись за значенням *почуття задоволення, злобної радості, викликаних чисюь невдачею, чиймось нещастям*.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Семантика лексичних одиниць на позначення **зла** є визначеним способом інтерпретації об'єктивної дійсності й відображає знання ціннісної картини світу носіїв англійської та української мов. Досліджувана лексика є суспільно обумовленою, оскільки як англійцям, так і українцям притаманні колективізм, історично визначені погляди на сутність **зла** та настанови на те, що відхилення від норм, законів життя, релігійних і морально-етичних переконань призводить до негативних наслідків. Водночас у нашому мовному матеріалі спостерігаємо широко аспектне представлення **зла** у вигляді особи, її характеристик і рис характеру, діяльності, ставлення до інших, осудливих учинків та поведінки, недотримання релігійних і моральних норм.

Незважаючи на те, що моносемічні слова на позначення **зла** в сучасних англійській та українській мовах характеризуються майже повною відсутністю взаємозв'язків, усе ж вони виступають семантично близькими до слів із високим, середнім і низьким ступенями полісемії, додаючи певних, специфічних характеристик до форм і засобів прояву **зла** та займаючи свої визначені периферійні місця в матриці.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розкритті особливостей форм і засобів вираження **зла** полісемічними одиницями в сучасних англійській та українській мовах.

Джерела та література

1. Лучик А. А. Компонентний аналіз у зіставних дослідженнях лексичних одиниць / А. А. Лучик // Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. пр. – Ужгород : ТзОВ «Папірус – Ф», 2009. – Вип. 7. – С. 258–262.
2. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология : [монографія] / В. Н. Манакин. – Киев : Знання, 2004. – 326 с.
3. Словник української мови : в 11-ти т. / [І. К. Білодід та ін.]. – К. : Наук. думка, 1970–1980.
4. Фабіан М. П. Моносемічні елементи формування етикетного поля в угорській мові / Мирослава Петрівна Фабіан // Acta Hungarica. – Ужгород – Дебрецен, 1998. – С. 47–49.
5. Фабіан М. П. Деякі проблеми типологічного зіставлення української та англійської мов / М. П. Фабіан // Компаративний аналіз: питання теорії і практики : зб. наук. пр. – К. : НМК ВО, 1992. – С. 69–72.
6. Фабіан М. П. Етикетна лексика в українській, англійській та угорській мовах : [монографія] / Мирослава Петрівна Фабіан. – Ужгород : Інформ.-вид. агентство «ІВА», 1998. – 255 с.
7. Фабіан М. П. Типологія етикетної лексики в різноструктурних мовах / Мирослава Петрівна Фабіан // Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. пр. – Ужгород : ФОП Бреза А. Е., 2012. – Вип. 10. – С. 7–11.
8. Фабіан М. П. Зіставна лексична семантика: методика дослідження / М. П. Фабіан // Проблеми зіставної семантики : зб. наук. пр. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. – Вип. 7. – С. 134–138.
9. Фабіан М. П. Принцип цілісної системності в зіставних дослідженнях / М. П. Фабіан // Проблеми романогерманської філології : зб. наук. праць. – Ужгород, 1999. – С. 52–55.
10. Фабіан М. П. Семантика мовного етикету: новий підхід до її вивчення / М. П. Фабіан // Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. пр. – Ужгород : ПП «Аутдор-Шарк», 2014. – Вип. 12. – С. 7–13.
11. Oxford English Dictionary : in 12 vol. / [chief ed. James Murray]. – London : Oxford University Press, 1963.

Онищак Галина. Моносемические элементы лексико-семантической группы «зло» в современных английском и украинском языках. В статье проанализированы моносемические элементы лексико-семантической группы «зло», занимающие важное место в системе современных английского и украинского языков, с помощью методики формализованного анализа лексической семантики и выделены их существенные количественные и качественные характеристики.

Сопоставительный лексико-семантический анализ моносемических имён существительных, обозначающих **зло** в английском и украинском языках, считаем актуальным, поскольку он даёт возможность полнее исследовать лексико-семантические системы отдалённо родственных разноструктурных языков, а также раскрыть специфику отображения **зла** в соответствующих национально-языковых картинах мира.

Исследуемые лексические единицы отображают общечеловеческие общественно обусловленные понятия и одновременно фиксируют национально-специфические ценностные представления англичан и украинцев о мире и своём существовании в нём. Семантический анализ моносемических слов, обозначающих **зло** в современных английском и украинском языках, показал, что словарные значения слов заключают в себе неэксцентрированную информацию, непосредственно связанную с человеком и окружающей средой, опытом и спецификой его познавательной деятельности.

Лексико-семантический анализ моносемических слов, обозначающих **зло** в современных английском и украинском языках, даёт основания рассматривать исследуемый фрагмент лексики как определённую семантическую структуру, элементы которой расположены иерархически и находятся в разнообразных семантических отношениях.

Ключевые слова: моносемические элементы, лексико-семантическая группа, формализованный анализ, лексическая семантика, количественные и качественные характеристики, система языка.

Onyshchak Halyna. Monosemantic Elements of Lexico-semantic Group «Evil» in Modern English and Ukrainian. The article deals with the analysis of monosemantic elements of lexico-semantic group «evil» which occupy an important place in the systems of modern English and Ukrainian by means of the formalized lexical semantics' analysis methodology, and their essential quantitative and qualitative characteristics have been singled out.

Comparative lexico-semantic analysis of monosemantic nouns denoting **evil** is considered to be relevant as it gives an opportunity to study more deeply the lexico-semantic systems of distantly related and differently structured languages and disclose the specifics of **evil** reflection in the corresponding national language pictures of the world.

The lexical units under research reflect common human socially conditioned notions and at the same time reveal nationally specific value images of the English and Ukrainians on the world and their existence in it. The semantic analysis of the words denoting **evil** in modern English and Ukrainian has shown that dictionary meanings contain much inexplicit information, which is directly connected with a person and his/her environment, experience and specific character of his/her cognitive activity.

The conducted lexico-semantic analysis of monosemantic words denoting **evil** in modern English and Ukrainian gives reason to consider the lexis fragment under study as a definite semantic structure, the elements of which are organized hierarchically and establish different semantic relations.

Key words: monosemantic elements, lexico-semantic group, formalized analysis, lexical semantics, quantitative and qualitative characteristics, language system.

Стаття надійшла до редколегії
20.03.2016 р.

УДК 811.111'373:821.111.08

**Svitlana Sheludchenko,
Tetiana Kalyniushko**

**Lexico-Semantic Field *CRIME*: the Functional and Semantic Aspects
(a Study of the Novels «The Secret of Chimneys», «The Seven Dials Mystery»,
«Towards Zero» by Agatha Christie)**

The current paper deals with the lexico-semantic field *CRIME*. The research is the study of three novels by Agatha Christie. The present investigation correlates with the set of constituents forming the field *CRIME*. The constituents have been treated as lexico-semantic groups possessing their own functional semantics. The anthropocentric tendency in modern linguistics is taken into account. Thus the study reflects the linguistic trend to investigate both lexico-semantic fields and the